

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/143/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117210935
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:3117210935.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobkyne E L A N spol. s r. o., so sídlom Brezovička 128, IČO: 31 561 276, právne zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Ujom, so sídlom C., M. XXX, proti žalovanému Mesto Liptovský Mikuláš, so sídlom Liptovský Mikuláš, Štúrova 1989/41, IČO: 00 315 524, právne zastúpenému HADBÁBNY & spol. advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Žilina, Prielohy 1012/1C, o náhradu škody vo výške 2.765.000 eur s príslušenstvom, o základe nároku, na základe odvolania žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 11C/3/2018-332 zo dňa 7. marca 2019 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým medzitýmnym rozsudkom okresný súd žalobu (v celom rozsahu) zamietol. Na základe skutkových tvrdení žalobkyne ňou uplatnený nárok posudzoval ako nárok na náhradu škody spôsobenú tvrdeným nesprávnym úradným postupom žalovaného, pričom tieto tvrdenia v priebehu konania nezmenila; čím nedošlo k podstatnej zmene rozhodujúcich skutočností. Z hľadiska procesnej ekonomie okresný súd sa prioritne musel vyporiadať s otázkou samotného základu nároku, a preto rozhodol v súlade s § 214 ods. 1 CSP medzitýmnym rozsudkom. V súvislosti s namietaným Územným plánom uviedol, že sa nemôže v prebiehajúcim konaní zaoberať námietkami zákonnosti procesu prijímania a zverejňovania dotknutého všeobecného záväzného nariadenia; naopak, je ním viazaný. Doplnil, že normotvornú činnosť obce nemožno považovať za úradný postup, lebo prijímanie všeobecne záväzných právnych predpisov nie je vykonávaním úradného postupu vo vzťahu ku konkrétnym účastníkom a chýba tak príčinná súvislosť medzi normotvornou činnosťou a škodou.

2. Za nesprávny úradný postup okresný súd nepovažoval ani neskoršiu zmenu územného plánu po vydaní stanoviska zo dňa 8.2.2011, ktorým žalovaný (pôvodne) súhlasil s projektovou dokumentáciou týkajúcou sa heliportu, ako aj s vydaním územného rozhodnutia. Zdôraznil, že dotknuté stanovisko bolo vydané pre účely stavebného konania a jeho vydaním nevznikajú súkromnoprávne práva a povinnosti príslušného orgánu. Zároveň žalovaný mal zákonom danú právomoc z dôvodu podstatnej zmeny skutkových okolností doplniť záväzné stanovisko, využitie ktorej právomoci nemožno samo o sebe hodnotiť ako nesprávny úradný postup. Nadväzane okresný súd uzavrel, že nebol preukázaný nesprávny úradný postup žalovaného spočívajúci v zmene územného plánu (ktorou bol nepochybne zmarený investičný zámer žalobkyne na vybudovanie heliportu), teda nie je splnená podmienka vzniku zodpovednosti za škodu.

3. V ďalšej otázke základu nároku vyslovil, že pasívna vecná legitímácia žalovaného bola daná. Pokiaľ žalobkyňa v priebehu sporu tvrdila aj to, že žalovaný uznal záväzok v mimosúdnej dohode z 29.1.2015, nenavrhol zmenu žaloby; ak by toto dispozičné právo i využila, okresný súd by vzhľadom na štádium konania takúto zmenu nepripustil. V záujme komplexnosti však dodal, že z danej dohody žiadny záväzok týkajúci sa plnenia sumy 2.765.000 eur nevyplyva. Napokon, sám konateľ žalobkyne uviedol, že účelom tejto dohody nebolo nahradenie škody, ale docielenie možnosti realizácie investičného zámeru.

4. V reakcii na právnu argumentáciu žalobkyne okresný súd konštatoval, že pokiaľ sa domáha na podklade tvrdených skutkových okolností náhrady škody v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, nemôže sa zároveň domáhať náhrady škody podľa § 420 ods. 1 Obč. zák. Všeobecná zodpovednosť je totiž v takomto prípade vo vzťahu k územnej samospráve pri výkone samosprávy vylúčená osobitnou úpravou zákona č. 514/2003 Z.z. Navyše, žalobkyňa nepredložila žiadny relevantný dvojstranný právny úkon strán sporu, od ktorého by bolo možné odvodzovať vznik nároku na náhradu škody. Taktiež tvrdila, že škoda jej vznikla už skôr (pred uzatvorením mimosúdnej dohody) nesprávnym úradným postupom a túto škodu si uplatnila (práve) v žiadosti z 13.1.2015. K nevykonaniu žalobkyňou navrhovaných dôkazov okresný súd uviedol, že dotknuté vyhlásenia (zaznamenané na videozázname) nemôžu založiť zodpovednosť vzťah mesta voči žalobkyňi.

5. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému - s odkazom na § 257 CSP - ich náhradu nepriznal. Vychádzal z toho, že o začatie tohto konania sa vo významnej miere pričínil žalovaný, ktorý nepostupoval podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Naopak, uzatvoril neplatne so žalobkyňou mimosúdnou dohodu, kde absurdne konštatoval nesprávny úradný postup, avšak „nie mesta ako takého“, ale priamo predchádzajúceho primátora. Dotknutý postup žalovaného pritom „zjavne sledoval iný cieľ, ako je vyjadrený v § 1 ods. 2 zákona o obecnom zriadení“.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie obe sporové strany.

7. Žalobkyňa napádala rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a domáhala sa jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Bezprostredne na tomto mieste považuje krajský súd za potrebné konštatovať, že hoci odvolanie žalobkyne pôsobí pomerne rozsiahlo, v značnej miere sú v jeho rámci nadbytočne a neúčelne citované celé pasáže odôvodnenia napádaného rozhodnutia, ustanovenia právnych predpisov, všeobecné závery právnej teórie a praxe a rovnako tak opakovane uvádzané identické argumenty (neraz dokonca v totožnom znení).

8. Žalobkyňa namietala, že okresný súd nerozhodol/žiadnym spôsobom sa nevyporiadal s jej dispozičným návrhom na zmenu žalobného petitu, ktorý bol obsiahnutý v procesnom podaní z 27.1.2019. Súčasne poukazovala na to, že právne posúdenie veci - s odkazom na zásadu iura novit curia - je povinnosťou súdu. Žalobkyňa ďalej uviedla, že okresný súd nevykonával ňou navrhnuté dôkazy, a preto sa k nim nemohla ani vyjadriť. Tvrdila, že okresný súd najskôr posúdil, že zo strany žalovaného došlo k nesprávnemu úradnému postupu a následne medzitimným rozsudkom žalobu (prekvapivo) zamietol.

9. Vo vzťahu k vecným otázkam zotrvala žalobkyňa na tom, že žalovaný je viazaný svojim záväzným stanoviskom z 8.2.2011, ktorým „vznikol jeho záväzok“. Naďalej trvala tiež na tom, že nedošlo ku zmene územného plánu a súvisiace všeobecné záväzné nariadenie nebolo riadne prijaté (poslanci o ňom nehlasovali). Mala za to, že podľa § 194 ods. 1 CSP je konajúci súd oprávnený prejudiciálne dotknutú otázku posúdiť. Zároveň je potrebné, aby sa v prebiehajúcom konaní vyriešila i otázka zodpovednosti žalovaného v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka, keďže spôsobil svojím postupom nemožnosť s/plnenia záväzku. Doplnila, že dohoda o urovnaní uzavretá s primátorom žalovaného dňa 29.1.2015 neodporuje zákonu.

10. Žalovaný napadol odvolaním výrok o trovách konania a domáhal sa jeho zmeny tak, že mu bude proti žalobkyňi priznaná náhrada trov konania vo výške 100%. Mal za to, že jeho postup pred začatím sporu nie je skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala nepriznanie mu - s odkazom na § 257 CSP - nároku na náhradu trov. Okresný súd síce v danom postupe vidí vznik príčiny sporu, ale úplne opomína svoje vlastné závery, podľa ktorých by nárok na náhradu škody žalobkyňi nevznikol ani v prípade, ak by dotknutá dohoda bola platná.

11. Žalovaný uviedol, že okresný súd (kriticky) reflektuje len jeho postup pred začatím konania, avšak prehliada, že žalobkyňa podala „ťažko zrozumiteľnú žalobu“, zmarila predbežné prejednanie sporu, nerešpektovala koncentráciu konania, neustále predkladala rozsiahle a často neúčelné písomné podania. Napádaný výrok o trovách konania označil voči nemu aj za neprimerane tvrdý a v konečnom dôsledku zvýhodňujúce podnikateľský subjekt na úkor „verejného majetku a verejných financií“.

12. Žalobkyňa v reakcii na odvolanie protistrany nesúhlasila „so skutkovou a právnu argumentáciou žalovaného“. Upriamovala pozornosť na to, že ona napadla odvolaním rozsudok okresného súdu vo všetkých výrokoch.

13. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne žiadal napadnutý rozsudok v meritórnej časti potvrdiť. Nevykonanie neskoro navrhnutých dôkazov nie je procesným pochybením, ale prejavom zákonom predpokladanej koncentrácie konania. Rovnako nie je procesným pochybením, ak súd nevykoná dôkaz, ktorý nepovažuje za (pre vec) podstatný. Okresný súd pritom v rozsudku veľmi jasne vyjadril, z akého

dôvodu nebude a nemôže preskúmať platnosť všeobecne záväzného nariadenia žalovaného, z čoho je potom zrejmé, prečo nedošlo k vykonaniu dôkazov, ktoré žalobkyňa na tento účel navrhovala. Žalovaný bol presvedčený, že žalobkyňa mala vytvorený viac ako dostatočný priestor na uplatnenie svojich procesných práv. Jej tvrdenia o upretí práva na spravodlivý proces vyznievajú až paradoxne, keďže práve ona podala nejasnú a „z dôkaznej roviny neúplnú žalobu“, nezúčastnila sa predbežného prejednávania sporu atď.

14. Žalovaný zopakoval, že záväzné stanoviská nie sú individuálnymi správnymi aktmi, z ktorých by žalobkyni vznikli práva alebo povinnosti a nie sú ani právnymi úkonmi, na podklade ktorých by medzi stranami mohol vzniknúť nepomenovaný záväzkový vzťah. Na podklade poskytnutých stanovísk teda žalobkyňa nenadobudla právo projekt realizovať. O tom, či projekt je alebo nie je možné realizovať totiž vždy záväzne rozhoduje až stavebný úrad v územnom a stavebnom konaní. Žalovaný uviedol, že územné plánovanie je výkonom zákonnej povinnosti a ide o sústavný a pokračujúci proces, ktorým nemohlo na strane žalobkyne dôjsť ku škode. Žalobkyňa súčasne ignoruje skutočnosť, že územný plán má povahu všeobecne záväzného nariadenia. Hoci sa jedná o podzákonnú právnu normu, je pre konajúci súd záväzná. Podľa argumentácie protistrany by mohol civilný súd posudzovať správnosť legislatívneho procesu pri akomkoľvek právnom predpise, čo je v podmienkach právneho štátu neudržateľné. V danej spojitosti žalovaný poukázal tiež na to, že otázku nezákonnosti rozhodnutia nemožno riešiť ako prejudiciálnu otázku.

15. Podľa žalovaného žalobkyňa nemôže vyčítať okresnému súdu ani to, že sa nezaoberal tvrdeným nárokom z pohľadu obchodného práva. Súd žalobkyňu na duplicitu a nejasnosť žalobných dôvodov upozorňoval, teda mala dostatočný priestor k tejto problematike zaujať stanovisko. Žalovaný zdôraznil, že dohoda z 29.1.2015 neobsahuje uznanie peňažného záväzku na náhradu škody. Naopak, v dohode sa výslovne uvádza, že v prípade nenadobudnutia jej účinkov si žalobkyňa bude uplatňovať škodu podľa ustanovení § 15 a nasl. zák. č. 514/2003 Z.z. Ak by aj dohoda obsahovala konkrétny peňažný záväzok, bola by bez súhlasu mestského zastupiteľstva neplatná (bližšie sp. zn. III. ÚS 389/2008, či R 90/2018).

16. V následnej reakcii žalobkyňa zotrvala na svojom odvolaní, vrátane súvisiacej argumentácie, ktorej nosné časti zopakovala. Uviedla, že tvrdený nesprávny úradný postup žalovaného spočíva aj v tom, že všeobecné záväzné nariadenie týkajúce sa zmien a doplnkov územného plánu Mesta Liptovský Mikuláš nebolo schválené zákonom predpísaným postupom a tiež v tom, že žalovaný umožnil, aby stavebný úrad postupoval podľa tohto neexistujúceho všeobecne záväzného nariadenia. Zdôrazňovala, že so žalovaným uzavrela dohodu o uznaní záväzku, čo do výšky i do dôvodu. V tejto spojitosti dodala, že sa „snažila vyčerpať v priebehu konania aj iné možnosti prípadného posúdenia skutkového stavu“ (napríklad prostredníctvom Občianskeho, či Obchodného zákonníka).

17. Taktiež žalovaný v duplike zotrval na svojich postojoch prezentovaných v meritornej časti odvolacieho konania. Zopakoval, že názor hlavnej kontrolórky, ktorého sa neustále dovoľáva protistrana, nie je určujúci v otázke platnosti všeobecne záväzného nariadenia; zároveň „civilný“ súd v žiadnom prípade nie je oprávnený posudzovať (ne)platnosť všeobecne záväzného nariadenia. Rovnako opätovne žalovaný zdôraznil, že tvrdená mimosúdna dohoda (odhliadnuc od toho, že ide o absolútne neplatný právny úkon) nemá z obsahovej ani formálnej stránky náležitosti uznania dlhu.

18. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

19. Okresný súd v súdenom prípade žalobu v celom rozsahu zamietol. To znamená, že po nadobudnutí právoplatnosti takéhoto rozsudku by v meritornej časti neprebiehala žiadne ďalšie konanie. Podstatou medzitýmneho rozsudku, ktorého vydanie okresný súd jednoznačne deklaruje (vyjadrenie na pojednávaní 21.2.2019; takisto bod 24. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia), je však práve fakt, že po právoplatnom vyriešení otázky základu (alebo dôvodu) nároku sa bude ďalej vo veci samej konať. Inými slovami a z opaku, v prípade zamietnutia žaloby v celom rozsahu pre neexistenciu základu nároku nie je opodstatnené vydanie medzitýmneho rozsudku. Svojou povahou a hlavne právnymi účinkami v takomto prípade ani nejde o medzitýmny rozsudok.

20. Okresný súd teda v danom smere nebol (procesne) dôsledný. Uvedené platí aj o súvisiacom ústnom poučení/usmernení strán pred ukončením pojednávania dňa 21.2.2019 (osobitne žalobkyne, ktorej konateľ si v danom štádiu pojednávania vyžiadala i krátku poradu s jeho právnym zástupcom).

Konajúci súd/sudca podľa zvukového záznamu, ktorý je určujúci z hľadiska zaznamenania priebehu pojednávania (§ 98 CSP), informoval strany, že medzitýmnym rozsudkom nebude rozhodnuté o celom predmete konania. Napadnutý zamietajúci rozsudok je však z hľadiska predmetu sporu rozhodnutím „úplným a definitívnym“. V dôsledku dotknutého rozsudku (samozrejme za eventuality jeho potvrdenia) by už nebolo možné rozhodovať ani o ďalších procesných otázkach, napr. o ukončení dokazovania.

21. Žalobkyňa dôvodne poukazuje tiež na to, že v podaní z 27.1.2019 (č.l. 213) vykonala „doplnenie žalobného petitu o alternatívny petít“. Týmto podaním okrem pôvodného petitu o určenie, že žalovaný je povinný zaplatiť jej peňažnú sumu vo výške určenej znaleckým posudkom, navrhla aj alternatívny petít, v zmysle ktorého sa určuje, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 2.765.000 eur predbežne prerokovanú a dohodnutú na základe dohody o urovnaní strán uzavretej 29.1.2015. O danom procesnom návrhu okresný súd nerozhodol tak na pojednávaní 29.1.2019, ako ani na „poslednom“ pojednávaní dňa 21.2.2019. O tom, že tento návrh zostal nepovšimnutý, svedčí i konštatovanie okresného súdu v bode 21. odôvodnenia napadnutého rozsudku, kde len hypoteticky, (ak by žalobkyňa navrhla) sa čiastočne vyjadruje k dotknutej otázke.

22. Za popísanej procesnej situácie a s prihliadnutím na to, že v oboch vyššie rozoberaných prípadoch ide o procesné nedostatky, ktoré nemožno bezprostredne odstrániť činnosťou odvolacieho súdu, bolo nutné z dôvodu porušenia práva na spravodlivý súdny proces napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Ako bezprostredne nadväzujúci výrok musel byť zrušený i výrok o nároku na náhradu trov konania. V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

23. Úlohou okresného súdu v ďalšom postupe vo veci bude rozhodnúť o dotknutom dispozičnom návrhu žalobkyne. V prípade, že okresný súd zotrva na doterajšom právnom názore a závere, rozhodne o žalobe „štandardným“ rozsudkom (nie teda medzitýmnym rozsudkom), čomu bude zodpovedať aj bezprostredne predchádzajúci procesný postup.

24. Bez ohľadu na vyššie vyslovené určujúce (procesné) závery krajský súd v záujme komplexnosti a súčasne plynulosti ďalšieho postupu v spore dopĺňa niekoľko poznámok. Záväzné stanovisko Mesta Liptovský Mikuláš z 8.2.2011, od ktorého žalobkyňa odvíja všetky najrôznejšie eventuality svojho tvrdeného nároku, bolo bez akýchkoľvek pochybností vydané v rámci administratívneho/správneho konania. V danej administratívnej veci bolo zákonom predpísaným spôsobom konané a rozhodnuté, ktoré rozhodnutie bolo podrobené i prieskumu v rámci správneho súdnictva (rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 30S/105/2017 z 18.9.2018; právoplatný 29.10.2018). To znamená, že predmetné konanie je ukončené a neprichádza do úvahy jeho ďalšie preskúmanie, pričom jednotlivé podklady, ktoré boli pre účel jeho vykonania použité, nespôsobujú žiadne ďalšie právne účinky; ktoré konštatovanie sa v plnej miere viaže aj na predmetné záväzné stanovisko z 8.2.2011.

25. Zo všeobecného hľadiska je nutné uviesť, že záväzné stanovisko nepredstavuje právny inštitút, resp. pojem, ktorý by bol v absolútne nezmeniteľný. Predovšetkým však v konkrétnostiach súdnej veci nie je/nebolo záväzné stanovisko z 8.2.2011 individuálnym právnym aktom a už vôbec nie „zmluvou“, z ktorej by vyplývali žalobkyni (podľa jej prezentácie) doslova nikdy neodňateľné hmotné práva. Ako už bolo vyššie uvedené, išlo „len“ o súčasť zákonom predpokladaného postupu v rámci administratívneho konania.

26. Obdobne zo zmluvy/dohody uzavretej medzi stranami dňa 29.1.2015 v spojitosti s nárokom na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci nevznikol žalovanému žiaden záväzok/dlh. Náležite už okresný súd poukázal na výslovné vyjadrenie samotného konateľa žalobkyne, že prvoradým účelom dotknutej dohody bolo docielene možnosti realizovať investičný zámer - dobudovať heliport. Zároveň priamo z textu tejto dohody (dokonca opakovane) vyplýva, že tvrdená škoda bude predmetom konania „v súlade s § 15 a nasl., CSP, § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z.“. Označené zákonné ustanovenia pritom upravujú práve a len predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a následnú možnosť domáhania sa tvrdenej škody v súdnom konaní. Nadväzne nie je potrebné sa podrobnejšie zaoberať právnymi súvislosťami (absolútnej) neplatnosti dotknutej dohody.

27. Ustanovenie § 194 CSP nie je prípustné vykladať tak absolútne a rozširujúco, ako sa to snaží prezentovať žalobkyňa; osobitne vo vzťahu k posúdeniu/preskúmaniu všeobecne záväzných právnych noriem. Súčasne je dôležité, že zákonom predpokladaný postup vo vzťahu k namietanému všeobecne záväznému nariadeniu mesta bol iniciovaný, resp. podnetovaný a skutočnosť, že príslušný prokurátor nevyhodnotil podnet za dôvodný, nemožno interpretovať tak, že o danej záležitosti (platnosti všeobecne

záväzného nariadenia) sa vôbec nekonalo. Navyše, v zmysle prístupu akcentovaného žalobkyňou by všeobecný súd mohol preskúmať i súlad zákona s ústavou, hoci ústavný súd (ktorý jediný disponuje takou právomocou), by návrh na začatie daného konania odmietol ako neprípustný alebo zjavne neopodstatnený.

28. Nezodpovedá priebehu sporu a ani (predbežným) stanoviskám vysloveným okresným súdom tvrdenie žalobkyne, že by mal okresný súd najskôr posúdiť, že zo strany žalovaného došlo k nesprávnemu úradnému postupu a následne žalobu zamietnuť. Naopak, jednotlivé závery okresného súdu konštatované v napadnutom rozhodnutí v plnej miere korešpondujú s jeho už skôr prezentovanými názormi; prioritne pri predbežnom prejednaní sporu dňa 4.12.2018.

29. Postup žalovaného, osobitne v rámci procesu uzatvárania dohody z 29.1.2015, bol natoľko neštandardný a tiež nekvalifikovaný, že je namieste ho považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP. Na druhej strane spôsob uplatňovania nárokov žalobkyňou, vrátane až účelovo neprehľadnej a neraz protichodnej argumentácie, je rovnako relevantným pri posúdení širších súvislostí významných pre „rozsah aplikácie“ § 257 CSP.

30. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie **n i e j e** prípustné.